

บทบาทและแนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองในยุคดิจิทัล

The role and guidelines for considering environmental cases of administrative courts in the era of disruption

ชัคตตรัย รัชสวัสดิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

chacattrai.r@nrru.ac.th¹

Received: 01-10-2024; Revised: 02-12-2024; Accepted: 03-12-2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง บทบาทและแนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองในยุคดิจิทัล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาท แนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมและเสนอแนะแนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองในยุคดิจิทัล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการค้นคว้าและวิจัยทางเอกสาร ผลการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ในยุคดิจิทัลเทคโนโลยีมีบทบาทในการทำงานของทุกภาคส่วน บุคลากรในศาลปกครองก็ต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองในด้านดิจิทัลอยู่เสมอ เช่น การใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ การตระหนักรู้ถึงทักษะดิจิทัลและทักษะดิจิทัลมีความจำเป็นในการดำรงชีวิต การทำงาน การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในสังคม บทบาทของบุคลากรในการรับรู้ดิจิทัลจะส่งผลถึงบทบาทของศาลปกครองในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในยุคดิจิทัล เช่น บทบาทการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐในบริบทเทคโนโลยีใหม่ที่เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว บทบาทการปรับตัวกับความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ บทบาทการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม บทบาทการรับฟังและพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบข้ามพรมแดน บทบาทการสนับสนุนการสร้างกฎหมายและนโยบายใหม่ๆ และแนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองในยุคดิจิทัล ควรมีแนวทางเสริมในเรื่องการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ในการจัดการคดี การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับการฟ้องร้อง การติดตามคดี และการนำเสนอหลักฐาน การพิจารณาคดีโดยอิงหลักการวิเคราะห์ผลกระทบอย่างครอบคลุม รวมถึงการประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว การเสริมสร้างความร่วมมือ

ระหว่างหน่วยงาน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและการปรับปรุงระบบการพิจารณาคดี
ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ

คำสำคัญ: บทบาท, คดีสิ่งแวดล้อม, ยุคดิจิทัล

Abstract

Research article on the role and guidelines for considering the administrative court's environmental cases in the Disruption Era. The objective is to study the role and guidelines for environmental cases and to suggest guidelines for environmental cases of the Administrative Court in the Disruption Era. This article is qualitative research. By researching documents. The results of the literature review found that in the age of disruption, technology plays a role in the work of every sector. Administrative court personnel must always learn and develop themselves in the digital field. such as the use of technology and information Digital awareness and digital skills are essential to living, working, learning and participating in society. The role of personnel in digital awareness will affect their role. of the Administrative Court in considering environmental cases in the era of disruption, such as the role of monitoring the operations of government agencies in the context of new and rapidly changing technology. Role in promoting compliance with international standards regarding the environment The role of hearing and considering cases related to cross-border impacts Role in supporting the creation of new laws and policies and guidelines for considering environmental cases of the Administrative Court in the Disruption Era.

There should be additional guidelines regarding the use of advanced technology. in case management Using digital platforms for litigation, case tracking, and evidence presentation Judicial review based on comprehensive impact analysis Including an assessment of potential impacts on the community and the environment in the long term Strengthening cooperation between agencies and promoting public participation and improving the system. Judicial review in line with climate change.

Keywords: Role, environmental cases, Disruption Era

บทนำ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทุกชนิด มนุษย์ สัตว์ และพืชต่างต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติรอบตัวเพื่อการดำรงชีพ ไม่ว่าจะเป็นอากาศที่หายใจ น้ำที่ดื่มกิน หรือดินที่ใช้เพาะปลูก นอกจากนี้ มนุษย์ยังคิดค้นและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับชีวิตประจำวัน ซึ่งทั้งหมดนี้อาศัยพื้นฐานจากทรัพยากรธรรมชาติ อย่างไรก็ตามหากพฤติกรรมของมนุษย์จำกัดอยู่เพียงแค่การใช้ทรัพยากรเพื่อการดำรงชีพ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เราพบเห็นในปัจจุบันอาจไม่เกิดขึ้น แต่เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด ขณะที่การพัฒนาประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม จึงนำไปสู่การใช้ทรัพยากรอย่างมากมายเพื่อผลิตสินค้าและบริการ ส่งผลให้เกิดมลพิษและปัญหาสิ่งแวดล้อมในหลากหลายรูปแบบ ปัญหาเหล่านี้สะท้อนกลับมาคุกคามการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัญหาที่เกิดจากการลดลงของความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติสามารถสังเกตได้ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า และแร่ธาตุต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น น้ำเน่าเสียจากการทิ้งสารเคมี อากาศเป็นพิษจากการปล่อยควันเสียของโรงงาน มลพิษทางเสียงจากการขยายตัวของเมือง และมลพิษจากขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การทำลายระบบนิเวศในภาพรวมยังส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรงมากขึ้น เช่น ภัยจากความแห้งแล้ง อุทกภัย วาตภัย และภาวะโลกร้อน ที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในระยะยาว

สาเหตุพื้นฐานของปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลกในปัจจุบันเกิดจากหลายปัจจัย โดยหนึ่งในปัจจัยหลัก คือ การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโลกที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรนี้นำไปสู่การสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติในอัตราที่สูงขึ้น ส่งผลให้เกิดความต้องการในการแปรรูปทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ที่เพิ่มมากขึ้น การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อเปลี่ยนเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติลดลง นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้นก็เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศ น้ำ หรือเสียง นอกจากนี้ การใช้วิทยาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมในปัจจุบัน ทั้งในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ ยังส่งผลกระทบทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลดลง ตัวอย่างเช่น การสำรวจ ขุดเจาะหรือขนส่งน้ำมันดิบจากแหล่งขุดเจาะในทะเลโดยเรือบรรทุกน้ำมันที่อาจเกิดอุบัติเหตุ ทำให้น้ำมันรั่วไหลลงทะเล ซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตในทะเลและทำให้ระบบนิเวศทะเลเสียสมดุลไป การสร้างเขื่อนและอ่างเก็บ

น้ำขนาดใหญ่เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างมาก รวมถึงการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมอย่างหนาแน่นในบางพื้นที่ ที่ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ เสี่ยง และแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม (องอาจ รังศรีศักดิ์ และสังเวียน เทพพา, 2564)

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยไม่ได้เป็นเพียงปัญหาภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังมีความเชื่อมโยงกับปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับโลก ปัญหาบางประการที่เกิดขึ้นในประเทศไทยสามารถส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยก็อาจได้รับผลกระทบจากการกระทำ ของประเทศอื่นๆ ด้วย ตัวอย่างหนึ่งคือการใช้เชื้อเพลิงจากน้ำมันหรือก๊าซธรรมชาติ รวมถึงการใช้สารคลอโรฟลูออโรคาร์บอน (CFC) ของประเทศต่างๆ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก (greenhouse effect) และนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกโดยรวม (สำนักสิ่งแวดล้อม, 2561) อีกตัวอย่างหนึ่งคือการเผาป่าที่เกิดขึ้นในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งสามารถส่งผลให้ควันไฟและฝุ่นละอองลอยเข้าสู่ประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสภาพอากาศในภูมิภาค ในทางกลับกัน การที่ประเทศไทยสนับสนุนการสร้างเขื่อนพลังงานน้ำในประเทศเพื่อนบ้านอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของภูมิภาคในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำและระบบนิเวศน้ำที่อาจเกิดขึ้นจากการสร้างเขื่อน กลไกหรือมาตรการในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการมี “กฎหมายสิ่งแวดล้อม” ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและที่คาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต กฎหมายเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการรักษาความสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทย ซึ่งมีกฎหมายที่ครอบคลุมหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546: 7) ในการดำเนินคดีสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย อาจดำเนินการได้หลายลักษณะตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ กฎหมายสารบัญญัติที่บัญญัติรับรองสิทธิของผู้ฟ้องคดี และกฎหมายวิธีบัญญัติ (Procedural Law) ที่ให้อำนาจศาลในการรับคำฟ้องเพื่อพิจารณา ตัวอย่างเช่น การฟ้องคดีสิ่งแวดล้อมต่อศาลยุติธรรมเป็นคดีอาญาหรือคดีแพ่งในมูลละเมิด การฟ้องคดีสิ่งแวดล้อมต่อศาลปกครอง หรือการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญ เป็นต้น (อุตมศักดิ์ สินธิพงษ์, 2552 : 39) ผลแห่งคดีในคำพิพากษาหรือคำสั่งของแต่ละศาลนั้นมีผลบังคับที่แตกต่างกันไป เช่น ในกรณีที่ฟ้องเป็นคดีอาญาหรือคดีแพ่งต่อศาลยุติธรรม คำพิพากษาจะผูกพันเฉพาะคู่ความในคดีเท่านั้น แต่ถ้าว่เป็นการฟ้องคดีสิ่งแวดล้อมต่อศาลปกครอง คำพิพากษาจะไม่เพียงผูกพันคู่ความในคดี แต่ยังมีผลเป็นการทั่วไป โดยเฉพาะเมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ ซึ่งจะเป็นการวางแนวทางในการปฏิบัติราชการที่ดีของหน่วยงานทางปกครองด้วย (อุตมศักดิ์ สินธิพงษ์, 2554: 211)

การดำเนินคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในศาลปกครองถือเป็นกระบวนการที่สำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยลักษณะของคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้น เป็นข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานทางการปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยงานทางปกครองด้วยกันเอง (สำนักงานศาลปกครอง, 2554: 88-89) สาเหตุของข้อพิพาทอาจเกิดจากการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ซึ่งต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว นอกจากนี้ คดีอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิดทางปกครองหรือสัญญาทางปกครองที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (องอาจ รังศรีศักดิ์ และ สังเวียน เทพผา, 2564) การพิจารณาคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยศาลปกครอง มีลักษณะเด่นอยู่ที่ใช้ “ระบบไต่สวน” ซึ่งเป็นระบบที่ศาลมีบทบาทสำคัญในการแสวงหาข้อเท็จจริงตั้งแต่เริ่มกระบวนการพิจารณา โดยตุลาการศาลปกครองจะกำหนดประเด็น ส่งคำคู่ความ เอกสาร และแสวงหาพยานหลักฐานตามที่จะเห็นว่าจำเป็น ประโยชน์แก่คดีโดยไม่จำเป็นต้องร้องขอจากคู่ความ ทั้งนี้เพื่อให้ศาลสามารถแสวงหาข้อเท็จจริงแห่งคดีได้ครบถ้วนและมากที่สุด เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างยุติธรรม (ศาลปกครอง, 2549: 35) ด้วยเหตุนี้ การศึกษาถึงแนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม ในศาลปกครองจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจและการปรับปรุงกระบวนการดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้น

การพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมในศาลปกครองของประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาทางกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการและแนวคิดที่กำหนดไว้ โดยปัญหาเหล่านี้สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเด็นที่สำคัญดังนี้ :

1. ปัญหาด้านกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับการดำเนินคดีสิ่งแวดล้อม: กฎหมายบางฉบับที่ใช้ในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมยังไม่สามารถรองรับหรือจัดการกับความซับซ้อนของปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น บางกรณีข้อกฎหมายอาจไม่ครอบคลุมถึงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมหรือมีความคลุมเครือในการตีความ ซึ่งนำไปสู่ความล่าช้าและความไม่ชัดเจนในกระบวนการพิจารณาคดี (อุดมศักดิ์ ลินธิพงษ์, 2554: 211)

2. ความขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมาย: แม้ว่าจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีสิ่งแวดล้อม แต่การบังคับใช้กฎหมายเหล่านี้ยังขาดความเข้มแข็ง และไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการในการปกป้องสิ่งแวดล้อมได้อย่างเพียงพอ บางครั้งการดำเนินการทางกฎหมายถูกขัดขวาง

โดยอิทธิพลทางการเมืองหรือปัจจัยทางเศรษฐกิจ ทำให้การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมถูกละเลย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546: 7)

3. การขาดความเชี่ยวชาญทางวิชาการและบุคลากรที่มีความสามารถ: หน่วยงานทางการปกครองหรือศาลปกครองที่มีหน้าที่พิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมอาจขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ทำให้การวินิจฉัยคดีไม่ครอบคลุมทุกแง่มุมของปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้การตัดสินใจขาดความสมดุล และไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน (ศาลปกครอง, 2549: 35)

ปัญหาทางกฎหมายเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมในศาลปกครองสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง ในยุคดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง ในยุคดิจิทัล
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์บทบาทและแนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง ในยุคดิจิทัล
4. เพื่อเสนอแนะบทบาทและแนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง ในยุคดิจิทัล

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทความวิจัย เรื่อง "บทบาทและแนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง ในยุคดิจิทัล" จะดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของศาลปกครองในกระบวนการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลและนวัตกรรมยุคดิจิทัล โดยจะมุ่งเน้นที่การตรวจสอบปัญหาทางกฎหมายและความท้าทายในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน การศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างกรณีศึกษาในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการพิจารณาคดีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการวิเคราะห์ผลกระทบของเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่อการตัดสินใจสิ่งแวดล้อม บทความจะใช้ข้อมูล จากเอกสารทางวิชาการ

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการวิเคราะห์กรณีศึกษา ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการค้นคว้าและวิจัย ทางเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นแนวความคิดแบบปรากฏนิยม (Phenomenology) ซึ่งผู้เขียนได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและแนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของกระบวนการยุติธรรมในยุคดิจิทัล โดยเริ่มจากการศึกษาจากการเขียนบทความวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์เพื่อการตีพิมพ์ (ภัทรพล ทศมาศ และคณะ, 2560) การศึกษาจากนั้นค้นหาเนื้อหาสาระด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ วิธีการคิดเชิงเหตุผล(Kenaphoom, Sanya. 2014B : 1–19) การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีประสบการณ์ด้านการเขียนบทความวิชาการ ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อหาความลงตัวของเนื้อหาสาระ (Kenaphoom, Sanya. 2014) จากการดำเนินการดังกล่าวผู้เขียนจึงขอนำเสนอเชิงพรรณนาความดังต่อไปนี้

ผลการวิจัย

ความหมายของคดีปกครอง

คดีปกครอง หมายถึง ข้อพิพาทที่เกิดจากการกระทำของหน่วยงานรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในลักษณะการดำเนินการทางปกครอง ซึ่งอาจมีการตัดสินใจหรือออกคำสั่งที่ไม่เป็นธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การออกคำสั่งที่กระทบต่อสิทธิของประชาชน หรือการกระทำที่ละเลยตามหน้าที่ตามกฎหมาย คดีปกครองมักได้รับการพิจารณาโดยศาลปกครองที่มีอำนาจในการตรวจสอบและตัดสินปัญหาเหล่านี้

คดีปกครอง ยังหมายถึง ข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางการเมืองการปกครองของหน่วยงานรัฐซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากร การออกคำสั่ง หรือการใช้ดุลยพินิจที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล การพิจารณาคดีปกครองจะเน้นที่การตรวจสอบความถูกต้องตามกฎหมายของการกระทำเหล่านี้ โดยศาลปกครองมีบทบาทในการให้การเยียวยาทางกฎหมาย (อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์, 2565: 85)

คดีปกครอง หมายถึง กระบวนการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทระหว่างบุคคลและหน่วยงานรัฐ ซึ่งมุ่งเน้นที่การตรวจสอบการกระทำของหน่วยงานรัฐว่าเป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ และมีการละเมิดสิทธิตามกฎหมายหรือไม่ การพิจารณาคดีจะมุ่งหวังให้การกระทำของหน่วยงานรัฐเป็นไปตามหลักการทางกฎหมายและเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน (ศาลปกครอง, 2566: 53)

สรุป คดีปกครองเป็นการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของหน่วยงานภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งอาจรวมถึงการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การละเลยหน้าที่ หรือการออกคำสั่งที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลหรือองค์กร

ความหมายของคดีสิ่งแวดล้อม

คดีสิ่งแวดล้อม หมายถึง การพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทหรือการกระทำที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจเป็นการละเมิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์หรือปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปล่อยสารพิษ หรือการทำลายป่าไม้ คดีประเภทนี้มักถูกนำมาพิจารณาโดยศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ความยุติธรรมในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

คดีสิ่งแวดล้อม ยังหมายถึง การดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของบุคคลหรือหน่วยงานที่อาจสร้างความเสียหายให้กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงกรณีที่มีการฟ้องร้องการกระทำที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม หรือการขัดขวางการดำเนินงานตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม คดีเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม

คดีสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาททางสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจเป็นการฟ้องร้องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การป้องกันมลพิษ หรือการทำลายระบบนิเวศ คดีประเภทนี้มุ่งเน้นที่การให้ความยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2552: 67)

สรุป คดีสิ่งแวดล้อม หมายถึง ข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม คดีประเภทนี้มักเกี่ยวข้องกับการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปล่อยมลพิษ การทำลายป่าไม้ หรือการจัดการขยะผิดวิธี ซึ่งศาลปกครองจะมีบทบาทในการพิจารณาและตัดสินเพื่อรักษาความสมดุลของสิ่งแวดล้อมและสิทธิของประชาชน

ความหมายของดิสรัปชัน (Disruption)

ดิสรัปชัน หมายถึง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดจากเทคโนโลยีดิจิทัล รูปแบบธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ แพลตฟอร์ม และนวัตกรรมต่างๆ ที่อิงเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งส่งผลกระทบต่อหลายภาคส่วน โดยเฉพาะธุรกิจเดิม และผลิตภัณฑ์เดิม ตลอดจนมูลค่าของผลิตภัณฑ์และบริการเดิมที่มีอยู่ (สมาคมการพิมพ์ไทย, ออนไลน์)

ดิสรัปชัน หมายถึง การสร้างนวัตกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดความไม่สมดุลในตลาดหรืออุตสาหกรรม ซึ่งอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในวิธีการทำธุรกิจหรือพฤติกรรมของผู้บริโภค การดิสรัปชันมักจะเกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ หรือการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานที่ทำหาย และยกระดับมาตรฐานเดิม (สุชาติ ไตรภพสกุล และและชาคริต พิษญากร, 2563 : 89)

ดิสรัปชัน Digital Disruption หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นมาจนถึงจุดที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้น ซึ่งครอบคลุมไปถึง ผลิตภัณฑ์ แพลตฟอร์ม และโมเดลธุรกิจแบบใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อมูลค่าของสินค้าและบริการที่มีอยู่แล้วในตลาด ยกตัวอย่างเช่น สมาร์ทโฟนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นในการทำงานและการใช้งานส่วนตัว (ศิริพร เกกะสุด, 2562)

สรุป ดิสรัปชัน” (Disruption) หมายถึง การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในระบบเดิม โดยการสร้างนวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ที่ทำให้ระบบเดิมหรือวิธีการที่มีอยู่ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยที่การเปลี่ยนแปลงนี้มักจะทำให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งในด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี หรือสังคม

การพัฒนาทักษะดิจิทัล (Digital Skills)

University of Nevada, Las Vegas (UNLV) (2021, May 7) อธิบายถึง ทักษะด้านดิจิทัล (Digital Skills) ใน UNLV Digital Skills Bootcamps (2021, May 7) ไว้ว่า เป็นความสามารถในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัล อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เคลื่อนที่ เพื่อการดำเนินงาน ค้นหา ประมวลผล แบ่งปัน และสร้างเนื้อหาหรือชิ้นงาน

Salesforce (2021, October 22) กล่าวว่า ทักษะดิจิทัล เป็นทักษะที่จำเป็นในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัล แอปพลิเคชันเพื่อการสื่อสาร รวมถึงเครือข่ายในการเข้าถึงและจัดการข้อมูลตั้งแต่การค้นหาข้อมูลออนไลน์ในระดับขั้นพื้นฐาน การส่งอีเมล ไปจนถึงการเขียนโปรแกรม และการพัฒนาเฉพาะทาง ซึ่งทักษะหลักเหล่านี้ช่วยให้ผู้คนสามารถสื่อสารและทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บุญชู ใจใส (2564, น. 51) กล่าวว่า ทักษะดิจิทัล หมายถึง เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ ในงาน ที่เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้เป็นสารสนเทศ ซึ่งจะต้องสนับสนุนการทำงาน ตั้งแต่การ

นำเข้า การจัดเก็บ การจัดการ การป้องกัน การสื่อสาร และการค้นสารสนเทศ โดยจะต้องผสมผสานเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้อย่างลงตัว จึงจะช่วยให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพได้

สรุป การพัฒนาทักษะดิจิทัล คือ การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย เพื่อให้สามารถทำงานและดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับยุคดิจิทัล ซึ่งครอบคลุมถึงทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะการใช้งานเทคโนโลยีพื้นฐาน ทักษะการแก้ปัญหา เชิงดิจิทัล และทักษะการสร้างสรรคงานดิจิทัล

ความสำคัญของทักษะดิจิทัล (Digital Skills)

สงบ อินทรมณี (2562, น. 356) กล่าวว่า ความสำคัญของทักษะของบุคคลในยุคดิจิทัล ต้องมีเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ มีความตระหนัก เห็นความสำคัญในการเรียนรู้ มีประเด็นการเรียนรู้ มีทักษะการตั้งคำถามในการเรียนรู้ สามารถหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ผ่านสื่อดิจิทัล Social Medias

University of Nevada, Las Vegas (UNLV) (2021, March 9) กล่าวว่า ทักษะดิจิทัล เป็นทักษะที่จำเป็นในยุคของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ซึ่งทักษะด้านดิจิทัลจะช่วยสนับสนุนการทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ และในอนาคตข้างหน้าการใช้ทักษะดิจิทัลจะเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 12 ภายในปี ค.ศ. 2024

Kiss (2017, p. 2–3) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีบทบาทสำคัญในชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวของคนในยุคดิจิทัลมากขึ้น ทักษะดิจิทัลจึงมีความสำคัญและจำเป็นเพิ่มขึ้นสำหรับทุกคนและการดำเนินงานต่าง ๆ เกือบทุกประเภท ซึ่งในอนาคต ร้อยละ 90 ของงานจำเป็นต้องใช้ทักษะดิจิทัลได้ในระดับหนึ่ง ดังนั้นทุกคนจำเป็นต้องมีทักษะดิจิทัลขั้นพื้นฐาน เพื่อการดำรงชีวิตการทำงาน การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในสังคม

สรุป ความสำคัญของทักษะดิจิทัล มีความสำคัญคือ เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สร้างโอกาสใหม่ ๆ ในการสร้างสรรค์งาน และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

บทบาทของศาลปกครอง

ศาลปกครองมีบทบาทสำคัญในการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้มั่นใจว่าการกระทำของรัฐจะเป็นไปตามหลักกฎหมายและไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยบทบาทหลักของศาลปกครองประกอบด้วย

1. การตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ ศาลปกครองมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานของรัฐเพื่อให้มั่นใจว่าการกระทำนั้นชอบด้วยกฎหมาย หากพบว่าการกระทำใดไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ศาลปกครองสามารถยกเลิกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบธรรมได้ นอกจากนี้ ศาลยังสามารถสั่งให้ชดเชยความเสียหายแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องของรัฐได้อีกด้วย (สุพจน์ ไข่มุกด์, 2549)

2. การเสริมสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม บทบาทของศาลปกครองในการสร้างความยุติธรรมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมและระบบกฎหมาย การตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจรัฐโดยศาลปกครองเป็นการส่งเสริมหลักนิติธรรมในสังคมและช่วยลดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน (สุพจน์ ไข่มุกด์, 2549)

3. การสร้างความสมดุลระหว่างอำนาจรัฐและสิทธิเสรีภาพของประชาชน ศาลปกครองเป็นกลไก ที่ช่วยสร้างสมดุลระหว่างการใช้อำนาจของรัฐและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน บทบาทนี้ช่วยให้การใช้อำนาจของรัฐเป็นไปตามกฎหมายและไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพเกินควร ทำให้ระบบการปกครองมีความยุติธรรมและเป็นธรรมมากขึ้น

4. การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน บทบาทสำคัญอีกประการหนึ่งของศาลปกครองคือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการละเมิดโดยรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากประชาชนรู้สึกถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพหรือได้รับผลกระทบจากคำสั่งทางปกครองที่ไม่เป็นธรรม พวกเขาสามารถยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอความยุติธรรมได้ (วรวิทย์ กนกนุกุลชัย, 2557)

บทบาทของศาลปกครองในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม

1. ศาลปกครองจะรับฟังพยานหลักฐานทุกชนิดไม่ผูกพันกับข้อเท็จจริงที่คู่ความกล่าวอ้าง โดยจำเลยสามารถพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือความผิดในการนำมาลงโทษหรือยกฟ้องได้ ประกอบกับ ตามระบบไต่สวนจะไม่คำนึงถึงหลักการการพิสูจน์เพียงอย่างเดียว และจะไม่มีบทตัดพยาน โดยมีอำนาจเต็มที่ในการรับฟังพยานและหลักฐานทั้งปวง ซึ่งการพิจารณาซึ่งนำพยานหลักฐานของศาลนั้น หากมีพยานหลักฐานที่เชื่อถือได้แสดงว่าจำเลยได้กระทำความผิด ศาลสามารถลงโทษจำเลยได้โดยไม่มีหลักการให้ประโยชน์แห่งความสงสัยแก่จำเลยในคดีอาญา ทั้งนี้ พยานหลักฐานที่ฝ่ายจำเลยนำมาสืบพยาน ศาลก็สามารถใช้พิจารณา ในการลงโทษได้ การมีความสงสัยว่าจำเลยกระทำผิดหรือไม่จึงไม่ควรเกิดขึ้น เพราะหากศาลยังมีข้อสงสัย ก็จะต้องดำเนินการค้นหาความจริงเพิ่มเติมจนกว่าจะหมดข้อสงสัย โดยอาจมีการไต่สวนหรือสอบสวนพยานหลักฐานเพิ่มเติมตามความเหมาะสม นอกเหนือจากที่ฝ่ายคู่ความได้นำมา เช่น การเรียกพยานบุคคลหรือพยานเอกสารที่ไม่อยู่ในบัญชีพยาน

หากการค้นหาข้อเท็จจริงจนถึงที่สุดแล้วพบว่าไม่มีหลักฐานเพียงพอ ศาลต้องพิพากษายกฟ้องตามหลักที่ห้ามมิให้ศาลลงโทษจำเลยจนกว่าจะมั่นใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำ ทั้งนี้ การไต่สวนจะต้องเป็นไปตามหลักการรับฟังความจากทุกฝ่ายและให้สิทธิจำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ (ประเสริฐ สิทธินิพนธ์, 2561)

2. การพิจารณาที่กระทำโดยเปิดเผย สะดวกรวดเร็ว และเป็นธรรม โดยอาศัยหลักการบริหารจัดการที่ดีด้วย ประกอบด้วย 1) คำชี้ขาดของจำเลยคนอื่นในคดีเดียวกัน ศาลปกครองสามารถใช้คำให้การของจำเลยคนหนึ่งในคดีเดียวกันเพื่อลงโทษจำเลยอีกคนได้ โดยไม่ต้องแยกฟ้องหรือกันผู้ร่วมกระทำผิดเป็นพยาน คำให้การหรือการเบิกความของจำเลยก็สามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานได้เช่นกัน ศาลยังสามารถรับฟังพยานบอกเล่าหรือพยานชั้นสองได้ เพราะในระบบไต่สวนไม่มีการตัดพยาน โดยศาลมีดุลพินิจกว้างขวางในการรับฟังพยาน แตกต่างจากระบบกล่าวหาที่ห้ามโจทก์ใช้จำเลยเป็นพยาน ผู้เขียนเห็นว่าในระบบไต่สวนหรือสอบสวน บทบาทของโจทก์ในการพิสูจน์ความผิดน้อยกว่าระบบกล่าวหา เพราะเน้นกระบวนการระหว่างศาลกับจำเลย ไม่คำนึงว่าใครกล่าวหาหรือนำพยานมาเสนอพยานทั้งหมดที่คู่ความนำมาเสนอนั้นถือเป็นพยานของศาล ทำให้ลดภาระของราษฎรที่เป็นโจทก์ โดยเฉพาะในกรณีที่จำเลยมีตำแหน่งในหน่วยงานรัฐ ซึ่งอาจใช้อำนาจข่มขู่หรือยุ่งเกี่ยวกับพยานได้ง่าย วิธีพิจารณาคดีอาญาในระบบไต่สวนไม่ใช่ "หลักยกประโยชน์แห่งความสงสัย" (in dubio pro reo) เช่นเดียวกับระบบกล่าวหา ที่หากพยานหลักฐานมีข้อสงสัยจะต้องยกประโยชน์ให้จำเลย ระบบไต่สวนจะพิจารณาตามข้อเท็จจริงที่ได้มา ไม่ว่าจะเป็นการยกฟ้องหรือการลงโทษจำเลย โดยไม่มีการยกประโยชน์ให้จำเลยเด็ดขาด ดังนั้น แม้จำเลยจะนำพยานหลักฐานที่ตนมองว่าเหนือกว่าฝ่ายโจทก์ หรือทำให้ศาลสงสัยในพยานฝ่ายโจทก์ หรือพยานที่ได้มาโดยมิชอบตามหลักผลไม้พิษ ก็ไม่หมายความว่าจำเลยจะชนะคดี จำเลยต้องสืบให้หนักแน่นพอที่ศาลจะเชื่อว่าตนไม่ได้กระทำความผิด หรือมีเหตุให้ไม่ต้องรับโทษ ทั้งนี้ ศาลมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานทั้งหมดเพื่อพิจารณาลงโทษหรือยกฟ้องโจทก์ได้ เพราะศาลทำหน้าที่ทั้งฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยในตัวเอง 3) รูปแบบกระบวนการพิจารณาคดีปกครองในปัจจุบัน ตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุด และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มีขั้นตอนหลายขั้นตอนที่ต้องใช้ระยะเวลานานกว่าจะมีคำพิพากษา ซึ่งทำให้สิทธิของผู้ฟ้องคดีที่ควรได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรมไม่ได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอ การฟ้องคดีต่อศาลปกครองจึงอาจไม่ใช่วิธีที่ดีที่สุดในการระงับข้อพิพาท ปัจจุบันจึงมีข้อเสนอให้พิจารณานำวิธีระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolution – ADR) มาใช้กับคดีในศาลปกครอง ซึ่งอาจช่วยลดเวลาและขั้นตอนในกระบวนการพิจารณาคดี ทำให้

การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นการนำ ADR มาใช้จะเปิดโอกาสให้คู่ความสามารถเจรจาไกล่เกลี่ยหรือหาทางออกที่เป็นที่พอใจร่วมกันโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการพิจารณาคดีที่ยืดเยื้อในศาล นอกจากนี้ยังช่วยลดภาระการทำงานของศาลและช่วยให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างรวดเร็วและเป็นธรรมยิ่งขึ้น หากมีการนำวิธีการนี้มาใช้อย่างแพร่หลายจะสามารถช่วยส่งเสริมการแก้ไขข้อพิพาทที่เป็นมิตรและลดความขัดแย้งระหว่างคู่ความ ทั้งยังเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมการบริหารงานยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในระยะยาว (กรรณิการ์ สุทธิประสิทธิ์, 2554)

สรุป บทบาทของศาลปกครองในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของหน่วยงานรัฐ การคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของประชาชน การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติ การส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมและการสร้างการรับรู้และการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

บทบาทของศาลปกครองในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมในยุคดิจิทัล

บทบาทของศาลปกครองในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมในยุคดิจิทัล ผู้เขียนเสนอว่า ศาลปกครองควรเพิ่มบทบาท ดังนี้

1. การตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐในบริบทเทคโนโลยีใหม่ : ศาลปกครองมีบทบาทในการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่หรือการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการควบคุมมลพิษ การตรวจสอบและอนุญาตการใช้เทคโนโลยีที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2. การปรับตัวกับความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ : ศาลปกครองมีบทบาทในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะในกรณีที่มีการกระทำของหน่วยงานรัฐหรือเอกชนที่อาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น การปกป้องพื้นที่ป่าไม้และการจัดการทรัพยากรน้ำในสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง

3. การส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศ : ศาลปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมให้หน่วยงานรัฐและเอกชนปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น การรับรองและการปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4. การรับฟังและพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบข้ามพรมแดน : ศาลปกครองมีบทบาทในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบข้ามพรมแดน เช่น ปัญหามลพิษข้ามชาติและการจัดการ

ทรัพยากรที่ข้ามเขตแดน โดยต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกประเทศ

5. การสนับสนุนการสร้างกฎหมายและนโยบายใหม่ๆ : ศาลปกครองมีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนากฎหมายและนโยบายใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยการพิจารณาคดีสามารถเผยแพร่แนวทางและข้อเสนอแนะที่มีผลกระทบต่อการปฏิรูปกฎหมายและนโยบายที่เหมาะสมในยุคดิจิทัล

สรุป บทบาทของศาลปกครองในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมในยุคดิจิทัล ได้แก่ การตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐในบริบทเทคโนโลยีใหม่ การปรับตัวกับความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ การส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศ การรับฟังและพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบข้ามพรมแดนและการสนับสนุนการสร้างกฎหมายและนโยบายใหม่ๆ

ทิศทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองในปัจจุบัน (พ.ศ. 2560–2567)

1. การฟื้นฟูความเสียหาย: การพิจารณาคดีเน้นให้ผู้กระทำผิดต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น ไม่เพียงแต่ชดเชยความเสียหายทางการเงิน แต่ยังต้องมีการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่เสียหายกลับสู่สภาพเดิมหรือใกล้เคียง ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการปกป้องสิ่งแวดล้อมระยะยาว (สำนักงานศาลปกครอง, 2557)

2. การใช้พยานผู้เชี่ยวชาญ: ศาลปกครองเริ่มนำผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาคดีมากขึ้น เพื่อให้การตัดสินมีความรอบคอบและได้ข้อมูลทางวิชาการที่แม่นยำ ซึ่งช่วยให้การพิจารณาคดีมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สำนักงานศาลปกครอง, 2557)

3. การผลักดันร่างกฎหมายใหม่: มีการร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างและเพิ่มความสามารถในการรับมือกับคดีสิ่งแวดล้อมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น กฎหมายใหม่นี้จะช่วยขยายขอบเขตของศาลให้สามารถพิจารณาความเสียหายที่เกิดขึ้นในระยะยาวและกำหนดมาตรการลงโทษที่เหมาะสม (Thai PBS, ออนไลน์ 2566)

สรุป ทิศทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองในปัจจุบัน (พ.ศ. 2560–2567) ศาลปกครองในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการฟื้นฟูความเสียหาย การใช้พยานผู้เชี่ยวชาญ และการผลักดันร่างกฎหมายใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มใหม่ ๆ

ตัวอย่างคดีสิ่งแวดล้อมในศาลปกครองที่ตัดสินแล้วระหว่าง (พ.ศ. 2560–2567)

คดีหมายเลขดำที่ 1784/2562: คดีนี้เกี่ยวข้องกับการฟ้องร้องของกลุ่มชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการของโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่มีการปล่อยสารพิษ ซึ่งส่งผล

กระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ศาลปกครองมีคำสั่งให้มีการหยุดดำเนินการโครงการชั่วคราวและให้มีการจัดทำการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด (ศาลปกครองกลาง, 2562)

คดีหมายเลขดำที่ 1347/2563: คดีนี้เกี่ยวกับการขอให้ศาลปกครองพิจารณาเรื่องการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของแม่น้ำสายหลัก ศาลปกครองมีคำสั่งให้การดำเนินการของโครงการต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายสิ่งแวดล้อมและการประเมินผลกระทบ (ศาลปกครองสูงสุด, 2563)

คดีหมายเลขดำที่ 2105/2564: คดีนี้เป็นการฟ้องร้องเกี่ยวกับการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่ ศาลปกครองได้มีคำสั่งให้บริษัทที่เกี่ยวข้องต้องปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสียและชดเชยค่าเสียหายให้กับชุมชน (ศาลปกครองกลาง, 2564)

คดีหมายเลขดำที่ 1556/2565: คดีนี้เกี่ยวกับการฟ้องร้องการทำลายป่าไม้เพื่อการพัฒนาโครงการที่อยู่อาศัย ศาลปกครองมีคำสั่งให้หยุดการดำเนินการพัฒนาในพื้นที่ที่เป็นป่าไม้และให้มีการจัดการป่าไม้ที่ได้รับผลกระทบ (ศาลปกครองสูงสุด, 2565)

คดีหมายเลขดำที่ 1843/2566: คดีนี้เกี่ยวกับการฟ้องร้องการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากโรงงานพลังงานที่ส่งผลกระทบต่อสภาพอากาศและสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง ศาลปกครองได้มีคำสั่งให้ดำเนินการตามมาตรการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการจัดทำแผนปรับตัว (ศาลปกครองกลาง, 2566)

แนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมในกระบวนการยุติธรรมของศาลปกครองยุคดิจิทัล

แนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมในกระบวนการยุติธรรมของศาลปกครองยุคดิจิทัลหรือในอนาคตผู้เขียนขอเสนอแนวทาง ดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการจัดการคดี: ศาลปกครองในยุคดิจิทัลมีแนวโน้มที่จะนำเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับการฟ้องร้อง การติดตามคดี และการนำเสนอหลักฐาน เพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีมีความรวดเร็วและโปร่งใสมากขึ้น

2. การพิจารณาคดีโดยอิงหลักการวิเคราะห์ผลกระทบอย่างครอบคลุม: การพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมในอนาคตจะเน้นการวิเคราะห์ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมอย่างครอบคลุม รวมถึงการประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว เพื่อตัดสินใจในคดีที่มีความซับซ้อนและผลกระทบสูง

3. การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน: การพิจารณาที่ดีสิ่งแวดล้อมจะมุ่งเน้นการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างศาลปกครอง หน่วยงานรัฐ และองค์กรเอกชน เพื่อให้การพิจารณาที่ดีมีข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน รวมถึงการใช้ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยและการประเมินผลกระทบ

4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน: แนวทางการพิจารณาที่ดีจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอข้อคิดเห็นและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคดีสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การพิจารณาที่ดีมีความยุติธรรมและสะท้อนความคิดเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5. การปรับปรุงระบบการพิจารณาที่ดีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ: ศาลปกครองจะพัฒนาและปรับปรุงหลักเกณฑ์การพิจารณาที่ดีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ เช่น การพิจารณาที่ดีเกี่ยวกับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการจัดการกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ข้อเสนอแนะบทบาทของศาลปกครองในการพิจารณาที่ดีสิ่งแวดล้อมในยุคดิจิทัล

1. การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อการพิจารณาที่ดี : ศาลปกครองควรนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับคดีสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มความแม่นยำและความรวดเร็วในการพิจารณาที่ดี โดยสามารถใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และในการตัดสินใจที่มีความซับซ้อน

2. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน: การพิจารณาที่ดีสิ่งแวดล้อมในยุคดิจิทัลควรมุ่งเน้นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาสังคม การสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันจะช่วยให้การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมมีความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การพัฒนามาตรการร่วมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

3. การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบการพิจารณาที่ดี: ศาลปกครองควรมีบทบาทในการเสนอแนะการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาที่ดีสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล เช่น การปรับปรุงกฎหมายให้สามารถจัดการกับกรณีที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมที่มีความซับซ้อน

4. การสนับสนุนการศึกษาและการวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม: ศาลปกครองควรสนับสนุนการศึกษาและการวิจัยในด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในปัญหาและแนวทางการแก้ไข การส่งเสริมการวิจัยจะช่วยให้การตัดสินใจของศาลมีฐานข้อมูลที่แข็งแกร่งและเป็นไปตามหลักวิทยาศาสตร์

5. การเปิดเผยข้อมูลและส่งเสริมความโปร่งใส: การเปิดเผยข้อมูลและส่งเสริมความโปร่งใสในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมจะช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม การให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับคดีและการตัดสินใจจะช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและการพัฒนาของศาลปกครองในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม

1. ควรทำการศึกษาการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองในประเทศต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทและประสิทธิภาพ

2. การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของคำพิพากษาของศาลปกครองต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม การวิจัยนี้จะมุ่งเน้นการตรวจสอบว่าคำพิพากษาของศาลมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการปฏิบัติในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างไร

3. การวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของศาลปกครองในการจัดการคดีสิ่งแวดล้อมในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม (Disruption)

4. การศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย เช่น นักกฎหมาย ผู้พิพากษา ผู้บริหารภาครัฐ และประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม เพื่อประเมินความพึงพอใจและข้อเสนอแนะในการพัฒนากระบวนการดังกล่าว

สรุป

บทบาทของศาลปกครองในยุคดิจิทัลประกอบด้วย การตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐในบริบทเทคโนโลยีใหม่ที่เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว การปรับตัวกับความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะในกรณีที่มีการกระทำของหน่วยงานรัฐหรือเอกชนที่อาจส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ การส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การรับฟังและพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบข้ามพรมแดนที่เป็นปัญหามลพิษข้ามชาติและการจัดการทรัพยากรที่ข้ามเขตแดน

การสนับสนุนการสร้างกฎหมายและนโยบายใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในยุคดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองในยุคดิจิทัลประกอบด้วย ควร

เสริมในเรื่องการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการจัดการคดี การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับการฟ้องร้อง การติดตามคดี และการนำเสนอหลักฐาน

การพิจารณาคดีโดยอิงหลักการวิเคราะห์ผลกระทบอย่างครอบคลุม รวมถึงการประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานศาลปกครอง หน่วยงานรัฐ และองค์กรเอกชน รวมถึงการใช้ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยและการประเมินผลกระทบ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและการปรับปรุงระบบการพิจารณาคดีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ สุทธิประสิทธิ์. (2554). โครงการพัฒนาความรู้ตุลาการศาลปกครองเรื่องการนำวิธีรับข้อพิพาททางเลือก (ADR) มาใช้กับคดีสิ่งแวดล้อมในศาลปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลปกครอง.
- ศาลปกครอง. (2566). คู่มือการดำเนินคดีปกครอง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศาลปกครอง.
- ศาลปกครองกลาง. (2562). คำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ 1784/2562. กรุงเทพฯ: ศาลปกครองกลาง.
- ศาลปกครองกลาง. (2564). คำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ 2105/2564. กรุงเทพฯ: ศาลปกครองกลาง.
- ศาลปกครองกลาง. (2566). คำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ 1843/2566. กรุงเทพฯ: ศาลปกครองกลาง.
- ศาลปกครองสูงสุด. (2563). คำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ 1347/2563. กรุงเทพฯ: ศาลปกครองสูงสุด.
- ศาลปกครองสูงสุด. (2565). คำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ 1556/2565. กรุงเทพฯ: ศาลปกครองสูงสุด.
- สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 16(1), 353–360.
- สำนักงานศาลปกครอง. (2557). แนวทางการพัฒนาวิธีพิจารณาคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการด้านวิชาการเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม. ศาลปกครอง ; สำนักงานศาลปกครอง พิมพ์ที่ บริษัทประชาชน จำกัด
- สุพจน์ ไข่มุกด์. (2549). ศาลปกครองกับบทบาทในการคุ้มครองสิทธิประชาชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

Kiss, M. (2017). Digital skills in the EU labour market. from <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cb9ff359e2c9-11e6-ad7c-01aa75ed71a1/language-en>, Retrieved May 25, 2022.

Salesforce. (2021). Why Digital Skills Are the Foundation of Our Future Workforce. Retrieved May 25, 2022, from Thai PBS. (2566). ดันร่าง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อม แก้ปัญหา-ลงโทษผู้กระทำความผิด สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2567, จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/250153>.

UNLV Digital Skills Bootcamps. (2021). The Importance of Digital Skills [Video]. Retrieved May 26, 2022, from <https://www.youtube.com/watch?v=69Y3XTOzYiE>, Youtube.